

EAPC - Aprofundim en matèria de contractació del sector públic

Els concursos de projectes: Informe 2/2022, de 31 de març, de la Junta Consultiva de Contractació Pública de Catalunya

16-05-2022

En data 31 de març de 2022, la Comissió Permanent de la Junta Consultiva de Contractació Pública de Catalunya (JCCP) va emetre l'[Informe 2/2022](#) en relació amb diverses qüestions plantejades per un ajuntament sobre la regulació dels concursos de projectes establerta en la Llei 12/2017, del 6 de juliol, de l'arquitectura, i en la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic (LCSP), i sobre la relació entre ambdues lleis pel que fa a determinats aspectes.

Sobre el règim jurídic dels concursos de projectes

En l'àmbit del sector públic de Catalunya, als concursos de projectes els és aplicable, d'una banda, la LCSP i, de l'altra, la Llei 12/2017, del 6 de juliol, de l'arquitectura.

Llei de contractes del sector públic

El llibre II de la LCSP sobre els contractes de les administracions públiques regula, en la secció 2 del títol I, l'adjudicació dels contractes de les administracions públiques i, després d'unes normes de caràcter general, dedica les subseccions restants a les especificitats del procediment obert, restringit, procediments amb negociació, diàleg competitiu i procediment d'associació per a la innovació. Finalment, en la subsecció 7 estableix les normes especials aplicables als concursos de projectes.

Concretament, l'article 183.1 de la LCSP defineix el que cal entendre per "concurso de projectes", i assenyalava que són els procediments encaminats a obtenir plans o projectes, principalment en els àmbits de l'arquitectura, l'urbanisme, l'enginyeria i el processament de dades, mitjançant una selecció que, un cop feta la licitació corresponent, s'encarrega a un jurat.

L'article 183 de la LCSP descriu diferents tipologies de concursos als quals s'apliquen aquestes normes especials:

- Concursos organitzats en el marc d'un procediment d'adjudicació d'un contracte de serveis, en els quals, eventualment, es poden concedir premis o pagaments: es tracta de concursos subscrits en el procediment per a l'adjudicació del contracte de serveis que en constitueix l'objecte. En aquest cas, el valor estimat del concurs es correspon amb el valor estimat del contracte de serveis, més els eventuals premis o pagaments als participants.

- Concursos de projectes amb premis o pagaments als participants: aquesta tipologia cal posar-la en relació amb la causa habilitant d'utilització del procediment negociat sense publicitat establerta en l'article 168.d de la LCSP, de manera que el concurs es planteja, no ja en el marc d'un procediment d'adjudicació d'un contracte de serveis (supòsit anterior), sinó subscrit prèviament a l'adjudicació d'aquest, si escau, al guanyador del concurs mitjançant procediment negociat sense publicitat. El valor estimat d'aquests concursos es correspon amb l'import total dels premis o pagaments (que es disposen en tot cas en aquesta tipologia de concursos), més el valor estimat del contracte de serveis que es pugui adjudicar ulteriorment si l'òrgan de contractació ho adverteix en l'anunci de licitació del concurs. Aquesta segona tipologia de concurs es divideix, alhora, en dues tipologies, en funció de si es disposa o no l'adjudicació posterior del contracte de serveis al guanyador mitjançant procediment negociat sense publicitat.

A més, l'article 183 de la LCSP també estableix dos supòsits en què cal aplicar, **obligatòriament**, les normes del concurs de projectes:

- Quan l'objecte del contracte de serveis es refereixi a la redacció de projectes arquitectònics, d'enginyeria i urbanisme que revesteixin una complexitat especial.
- Quan es contractin de manera conjunta la redacció dels projectes esmentats a l'apartat anterior i els treballs complementaris i la direcció de les obres.

La regulació del concurs de projectes de la LCSP es completa amb les disposicions relatives a les bases del concurs (art. 184); als participants (art. 185); a la publicitat (art. 186), i al jurat i la decisió del concurs.

Així mateix, s'estableix una clàusula de tancament del règim jurídic de conformitat amb la qual es regeixen, en allò que no disposa aquesta subsecció, els concursos dels projectes, en tot allò que no siguin incompatibles:

- Per les normes del procediment restringit i les disposicions reguladores de la contractació de serveis, quan es limiti el nombre de participants.
- Per les normes del procediment obert i per les disposicions reguladores de la contractació de serveis, quan no es limiti el nombre de participants.

Tots els preceptes que regulen el concurs de projectes tenen caràcter bàsic, a excepció dels paràgrafs primer, segon, tercer, cinquè i sisè de l'article 185.3 de la LCSP, relatius a la possibilitat de dividir en dues subfases successives la segona fase del concurs.

Llei de l'arquitectura

D'altra banda, la Llei 12/2017, del 6 de juliol, de l'arquitectura de Catalunya, d'acord amb l'article 1, té per objecte establir mesures de foment i impuls de la qualitat arquitectònica i urbanística, i de la contractació de la redacció de projectes, de la direcció i de l'execució de les edificacions i de la urbanització dels espais públics, excloent-ne els treballs d'enginyeria civil regulats per la legislació d'obra pública. L'àmbit subjectiu d'aplicació d'aquesta Llei són les administracions públiques de Catalunya i els ens, els organismes i les entitats que en depenen.

La Llei 12/2017 té, entre altres objectius, establir mecanismes de contractació pública per impulsar la qualitat arquitectònica i establir mecanismes en la contractació administrativa de les administracions públiques que reforcin la valoració de la qualitat durant tot el procés de creació arquitectònica.

Els mecanismes esmentats es desenvolupen, essencialment, en el capítol tercer de la Llei, relatiu a les normes complementàries a la contractació, en el qual s'estableixen les disposicions generals de la contractació en el procés arquitectònic. Entre altres determinacions, l'article 12 disposa que els ens, els organismes i les entitats que integren el sector públic de Catalunya, subjectes a la legislació de contractes, han de contractar els serveis derivats del procés arquitectònic i els instruments de planejament urbanístic d'acord amb la LCSP i, a més, d'acord amb les especificitats que disposa aquesta Llei, que són **d'aplicació imperativa** en els supòsits següents:

- Concursos d'idees d'arquitectura i de planejament urbanístic.
- Contractació de projectes relatius al procés arquitectònic quan es tracti de projectes d'edificació de nova construcció, de rehabilitació o de reforma definits per la legislació d'ordenació de l'edificació i en què el valor estimat del contracte sigui igual o superior a 60.000 €.
- Contractació conjunta per a l'elaboració del projecte i l'execució de l'obra i dels contractes per a la construcció i l'explotació d'obres del procés arquitectònic, quan requereixin un projecte d'edificació de nova construcció, rehabilitació o reforma definit en la legislació d'ordenació de l'edificació i en què el contracte per a la redacció del projecte tingui un valor estimat igual o superior a 60.000 €.
- Contractació de la redacció dels instruments de planejament urbanístic i dels projectes d'urbanització quan el valor estimat del contracte sigui igual o superior a 60.000 €.
- A més, es disposa que en cas que els contractes esmentats tinguin un valor estimat inferior a 60.000 €, tenint en compte la seva singularitat i rellevància, l'òrgan de contractació pot acordar, motivadament, l'aplicació de les especialitats establertes en la Llei 12/2017.

Com a primera conclusió, pel que fa al règim jurídic aplicable als concursos de projectes, la JCCP, en l'Informe esmentat, parteix del caràcter bàsic de la pràctica totalitat de la regulació dels concursos de projectes que conté la LCSP. La JCCP considera que les disposicions de la Llei 12/2017 relatives a la contractació del procés arquitectònic i dels instruments de planejament urbanístic, entre les quals s'inclouen les del concurs de projectes, s'han d'entendre sens perjudici de la normativa bàsica esmentada i s'han d'interpretar conformement a aquesta, i més tenint en compte que la LCSP és posterior a la Llei 12/2017. Així mateix, s'afegeix que el preàmbul de la Llei 12/2017 ja assenyala que les disposicions d'aquesta norma s'han d'incardinar dins el marc legislatiu bàsic de contractes del sector públic i, com s'ha dit, també l'article 12.1 d'aquesta Llei estableix que en contractar el procés arquitectònic i els instruments de planejament urbanístic, els ens, els organismes i les entitats sotmesos a la legislació de contractes del sector públic tenen l'obligació de fer-ho d'acord amb el marc normatiu de contractació pública vigent, si bé amb les especificitats que determina la Llei de l'arquitectura.

Qüestions concretes objecte de l'Informe 2/2022 de la JCCP

L'Informe 2/2022, a més de concretar el règim jurídic aplicable, resol diverses qüestions concretes plantejades pels òrgans de gestió de contractes, derivades de l'encaix entre la LCSP i la Llei de l'arquitectura.

a) Possibilitat d'adjudicar directament el contracte al guanyador del concurs de projectes o bé és obligatori tramitar un procediment negociat posterior

Respecte d'aquesta qüestió, la JCCP conclou que la Llei de l'arquitectura imposa, per a la contractació de projectes relatius al procés arquitectònic, la utilització de la tipologia de concurs amb premis o pagaments als participants i adjudicació posterior del contracte de serveis

mitjançant procediment negociat sense publicitat amb el guanyador o guanyadors del concurs.

En conseqüència, encara que hi hagi un únic guanyador del concurs, per adjudicar, si escau, el contracte de serveis posterior cal recórrer sempre al procediment negociat, sense que el fet que es dugui a terme amb un únic guanyador exclouï la possibilitat i, fins i tot, la conveniència, de negociar.

b) Possibilitat de configurar els criteris de selecció de manera que permetin diverses opcions d'acreditació
En primer lloc, la JCCP assenyala que no hi ha una equiparació entre procediment restringit i concurs de projectes. Sí que és cert que l'article 18.4.c de la Llei de l'arquitectura parla de licitadors convidats al procediment restringit, però s'ha d'entendre que ho fa en el marc de la possibilitat de restringir el nombre de participants en el concurs i no com a procediment a utilitzar pròpiament dit.

En el marc de la LCSP, si l'òrgan de contractació limita el nombre de participants, el concurs ha de tenir dues fases:

- Una primera, en la qual l'òrgan de contractació selecciona els participants al concurs (un mínim de tres i, en tot cas, un nombre suficient per garantir una competència real).
- Una segona, que alhora es pot dividir en dues subfases successives per reduir més el nombre de participants.

La qüestió concreta que es planteja és si els criteris que es fixin per seleccionar els participants que han de passar a la fase de concurs poden donar **més d'una alternativa d'acreditació**, de manera que un participant pugui optar per acreditar en aquesta fase de selecció els seus coneixements tècnics i l'experiència, i un altre participant la seva fiabilitat i formació en estudis vinculats a l'objecte del contracte.

Pel que fa al supòsit concret plantejat, la JCCP conclou que els criteris per seleccionar els participants convidats a presentar una proposta de projecte es poden configurar de manera que **permetin diverses opcions o alternatives d'acreditació**, sempre en el marc del que estableixin les bases del concurs i l'anunci de licitació, en la mesura que aquesta possibilitat de configuració no vulnera la normativa de contractació pública ni és contrària als principis que la inspiren, malgrat que no ho estableixi expressament.

c) Possibilitat d'establir criteris sotmesos a judici de valor en la selecció dels participants al concurs
El dubte que es planteja deriva de la diferent redacció donada en ambdues lleis, ja que la LCSP diu que els criteris han de ser objectius, clars i no discriminatoris, i la Llei de l'arquitectura només estableix que han de ser clars i no discriminatoris.

En vista de la diferent redacció, la qüestió que es planteja consisteix a saber si és possible establir criteris d'adjudicació sotmesos a judici de valor o tots els criteris han de ser automàtics.

La JCCP conclou que els criteris establerts en la Llei de l'arquitectura per seleccionar els participants convidats a presentar proposta de projecte han de ser clars i no discriminatoris, i es pot interpretar l'exigència que siguin també objectius, d'acord amb el que disposa la LCSP. No obstant això, el caràcter objectiu no s'ha d'entendre, en aquest cas, com equivalent a automàtic o no subjecte a judici de valor, sinó en el sentit que siguin **respectuosos amb el principi d'igualtat**. Aquesta interpretació de la JCCP, conforme amb la Directiva 2014/24/UE, de 26 de

febrer de 2014, sobre contractació pública, es podria considerar més idònia en la mesura que permetria incloure en la selecció determinats criteris que incorporessin un cert judici valoratiu, tenint en compte que l'objectivitat en el procés de selecció queda garantida amb l'anonimització de la identitat dels participants que impera en aquest procediment.

d) Òrgan competent per seleccionar els participants convidats a presentar proposta de projecte en el concurs Pel que fa a aquesta qüestió, la JCCP conclou que, en els concursos de projectes, l'òrgan de contractació és el competent per efectuar la selecció entre els participants que hagin presentat una sol·licitud, i correspon al jurat escollir el projecte guanyador, sense que en aquests procediments hi hagi intervenció de la mesa de contractació. Els serveis dependents de l'òrgan de contractació són els encarregats de fer les funcions administratives o d'una altra índole, no atribuïdes específicament al jurat.

e) Possibilitat d'establir el preu com a criteri de valoració dels projectes

Sobre això, la JCCP conclou que en els concursos de projectes es pot tenir en compte el preu per valorar els projectes, però que aquest **no pot ser l'únic criteri que s'ha de valorar, ni pot tenir un caràcter preponderant** respecte de la resta de criteris establerts, els quals s'han de referir a la qualitat i als valors tècnics, funcionals, arquitectònics, culturals i mediambientals del projecte i han de representar, almenys, el 51% de la puntuació assignable en la valoració de les ofertes.

Podeu consultar aquest informe i d'altres d'aprovats per la JCCP en el [Portal de contractació pública](#).

Rosa Maldonado Camats

Responsable jurídica de regulació i assessorament en contractació de la Direcció General de Contractació Pública, Departament d'Economia i Hisenda